

7 april 2019 (doopdienst)

DE DOOP: ECHT-VRIJ-MOGEN-ZIJN

Bijbellezing: Kolossenzen 2, 4-15

Voelt u zich vrij? Ben ik, ben jij echt een vrij mens? ... Waarom ik deze vraag zo even vanuit het niets stel, is omdat de doop die vanmorgen is bediend, alles heeft te maken met het woord *vrijheid*. De doop is het teken van vrijheid, van vrij-mogen-zijn, zo zou je kunnen zeggen.

Hoe vrij zijn wij nu eigenlijk in ons persoonlijke leven? Aan de ene kant zijn wij heel vrij. Wij leven in een vrij land (gelukkig!) En wij hebben in zoveel dingen grote vrijheid. Zoveel keuzevrijheid bijvoorbeeld (zie: de webshops). We hebben vrijheid van meningsuiting. We hebben zelfs zoveel vrijheid van meningsuiting dat dit soms in conflict komt met andere rechten en waarden, zoals respect voor elkaar. Heel ons leven staat zo ongeveer in het teken van persoonlijke vrijheid. Vrijheid, zelfs tot en met het sterven toe. Je beschikt volgens sommigen zelfs over de vrijheid om zelf te beslissen wanneer het leven voltooid is of het niet meer waard is. We zijn daarnaast nog volkomen vrij in hoe wij onze relaties invullen - werkelijk alle varianten zijn mogelijk – hoe wij ons werk kiezen, wat op onze bucketlist staat voor de komende tijd. Zo bijzonder veel vrijheden, zo bijzonder veel vrijheid!...En toch, toch vraag ik mij soms af of u en ik wel zo vrij zijn, als wijzelf denken... Ik hoor veel mensen klagen over stress... stress wat je ernstig belemmert in je gevoel van vrijheid..., misschien heb je er zelf ook wel last van... keuzestress, werkstress, prestatiestress voor je studie, relatiestress... We zitten vaak zo vast en zo vol, ondanks onze vrijheden. En of onze keuzen allemaal zo vrij zijn? Volgens mij worden wij van alle kanten ongemerkt heel sterk beïnvloed. In het heel groot: proberen andere landen het stemgedrag binnen je eigen land te beïnvloeden. Of in het heel klein: de druk van je vriendengroep, de invloed van media op 'wat je eigenlijk zou moeten doen', of 'wat mooi is of niet mooi is'... Maar in plaats van nu allemaal klaagzangen af te steken over de mode of over 'de wereld waarin wij leven' wil ik iets vertellen over de doop. Want – zoals ik al zei - de doop van vanmorgen die wijst ons op de echte vrijheid die u en ik mogen ontvangen als mensen.

De doop. In de brief aan de gemeente van Kolosse, een plaats in het huidige Turkije waar al vroeg in de geschiedenis een christelijke gemeente was ontstaan, schrijft Paulus over de doop. Paulus vertelt dat de doop die mensen ondergaan alles heeft te maken met wat er met Jezus is gebeurd. Wat er met Jezus is gebeurd: Jezus is gestorven en opgestaan – dat is de kern van ons geloof en dat vieren wij over twee weken met Pasen, het belangrijkste feest in de kerk. Nu, als je wordt gedoopt, dan sterf je als het ware met Jezus en dan mag je opstaan met Jezus. Om het heel sterk te duiden: de doop is als een graf, waarin je wordt gelegd en waaruit je opstaat: ¹²*Toen u gedoopt werd bent u immers met hem begraven, en met hem bent u ook tot leven gewekt.* Dat is heel erg heftig... maar ook heel belangrijk... dat water van de doop is heel erg diep. Je verdrinkt er in. Je gaat erin ten onder en moet alles loslaten... En je mag er weer als nieuw uit opstaan. ... Als doopouders met hun kleine kindje bij het doopwater staan, dan geven zij daarmee aan: 'Dit, mijn zoon/dochter dit is het allerbelangrijkste voor je leven..., dat je samen met Jezus deze beweging maakt... sterven en opstaan..., met Jezus ondergaan... en met Jezus opstaan. Alles van je leven wat er zal gaan komen, als je opgroeit, als je je ontwikkelt, als je volwassen wordt tot en met je sterven toe, alles moet zo met Jezus verbonden zijn... en mag in het licht staan van *Jezus' sterven en opstaan*.

Ik kom daar straks nog op terug hoor, want het klinkt misschien allemaal nog best cryptisch, zo zou ik mij kunnen voorstellen. Eerst de vraag: wat is dan zo belangrijk aan dat sterven en opstaan van de Heere Jezus, waar wij het bij de doop over hebben?

Nou, Paulus vertelt in zijn brief aan de gemeente van Kolosse hierover twee dingen: Allereerst heeft Jezus heeft met Zijn sterven aan het kruis vergeving gebracht. Hij heeft de straf voor ons mensen gedragen. Maar dat woord 'straf' komt misschien nog wat kil over: wilde God dan zo graag mensen straffen? Paulus verwoordt het zo met een beeld: ¹⁴*Hij (Jezus) heeft het document met voorschriften waarin wij werden aangeklaagd, uitgewist en het vernietigd door het aan het kruis te nagelen.* Als er vroeger in de tijd van Paulus sprake was van schuld, van bij-iemand-in-de-schuld staan, of van een officiële schuldbekentenis, dan werd er een notitie van gemaakt. Niet in een Worddocument of PDF, maar op een schrijfplankje of op een stuk perkament. Het perkament of dit schrijfplankje diende als bewijsstuk. Nu, God heeft ook zo'n document opgesteld. Alle ellende die wij mensen er met elkaar op deze wereld van hebben gemaakt..., hoe mensen met elkaar omgaan..., hoe mensen met God hun Schepper omgaan..., wat er in ons binnenste aan onzuiverheid en oppervlakkigheid schuilt..., God heeft het zwart op wit gezet. Als bewijsstuk. En wat heeft Hij vervolgens met dit bewijsstuk van onze schuld gedaan? Het is aan het kruis getimmerd, het kruis waar Jezus aan hing. Zoals vaker bordjes boven aan het kruis werden getimmerd in de tijd dat mensen gekruisigd werden: op de bordjes boven het kruis stond dan de aanklacht geschreven waarom deze persoon die hier hing, waarom hij gekruisigd moest worden.

Ziet u het voor u? Een gruwelijk beeld. Dat kruis... Een persoon die daar vreselijk aan hangt te lijden..., te sterven... en bovenaan op dat bordje... staan de dingen die *ik* heb gedaan..., de verkeerde gedachten die *ik* heb gehad..., de schuld van de wereld, waar ik zelf deel aan heb... Maar de aanklacht tegen mij is meegekruisigd. Het document waarop mijn schuld stond gekerfd gaat mee de dood in. Wordt voorgoed vernietigd. Jezus heeft die aanklacht jegens ons tot de Zijne gemaakt. Hij hing daar Godeklaagd te lijden, om u, jou en mij schadeloos te stellen. Mijn schuld is kwijtgescholden. En mijn verborgen schaamte... en dat wat niet zo behoorde te zijn..., mijn knagende geweten..., onze collectieve schuld voor al die dieprieeste dingen die op deze wereld gebeuren..., hoe ik God vaak niet die waarde toeken die Hij waard is... ik zie dat allemaal op dat bordje aan het kruis geschreven, het gaat echt over mij, wat gruwelijk pijnlijk!..., maar onder dat aan het kruis bevestigde bordje hangt een Mens te lijden, die in Zijn doodstrijd schreeuwde: 'Vader, vergeef het hen, want zij weten niet wat zij doen!'... en tenslotte uitroept: 'het is volbracht!'

Maar Paulus zegt nog iets over dat kruis... Het ging niet alleen om al die mensen die onder dat kruis staan en hun eigen aanklacht aan dat kruis getimmerd zien... Er gebeurde op dat moment dat Jezus gekruisigd werd nog meer. Paulus zegt het zo: ¹⁴*Hij heeft het document met voorschriften waarin wij werden aangeklaagd, uitgewist en het vernietigd door het aan het kruis te nagelen.* ¹⁵*Hij heeft zich ontdaan van de machten en krachten, hij heeft hen openlijk te schande gemaakt en in Christus over hen getriomfeerd.* Er gebeurde nog iets... Jezus heeft met Zijn sterven de overwinning gehaald op alle machten en krachten die ons omringen. De duivel, demonen, machten, duistere invloeden, de geestelijke wereld, het bovenmenselijke, de invloeden van buitenaf, noem maar op..., ze hebben hun macht verloren. Even leek het erop dat de duisternis alle ruimte kreeg op dit moment in de geschiedenis... en dat het over en uit was. Jezus, God Die als mens onder de mensen was gekomen, hing een vreselijke dood te sterven. Alle goedheid en hoop voor deze wereld verloren. Het duivelse kwaad, de intense haat, het van-God-los-zijn leek vrij spel te hebben gekregen. Alle hoop leek verloren. Maar... de liefde hield stand! Gods liefde hield stand! De liefde van God was

sterker dan dit lijden. Sterker dan deze duisternis. Gods liefde was sterker dan deze dood. Paulus zegt zoiets als: 'al die duistere machten waren in hun hemd gezet'. Zoals in een spannende film: de redder lijkt reddeloos verloren..., alle vijanden hebben zich rondom hem verzameld..., hij zit klem... je houdt de adem in..., maar dan blijkt de held toch sterker te zijn en alle vijanden hebben het afdruppen. Zo zegt Paulus het: ze hadden het afzien. Ze zijn 'openlijk te schande gemaakt.' Want de liefde overwon. Jezus' liefde overwon, overwon het kwaad. Hij is de Overwinnaar op alle machten en krachten, duivels en demonen, duisternis en dood.

Ik heb even wat uitgelegd over hoe Paulus in zijn brief aan die gemeente over de dood en opstanding van Jezus spreekt. Dat document, die aanklacht jegens de mensheid, dat aan het kruis werd gespijkerd. En ook die overwinning op alle machten en krachten die ons omringen en ons te boven gaan. Ik kan nu met heel veel woorden gaan proberen om die beelden voor u en jou wat meer aannemelijk te maken..., om jou te vertellen waarom ook jouw naam op die aanklacht, op dat document staat vermeld..., of om u te overtuigen dat er wel degelijk allemaal machten en krachten tussen hemel en aarde zijn die ons beïnvloeden en die overwonnen moeten worden. Maar of dat nu zoden aan de dijk zet... Laten wij vanuit wat ik nu allemaal heb verteld nog een keer naar de doop van Elise kijken... In haar doop werd uitgebeeld dat zij verbonden mag zijn met Jezus' sterven en opstaan. Zij mocht – om het met de oerchristelijke termen te zeggen – met Jezus begraven worden in de dood en met Jezus opstaan in een nieuw leven. Jezus' sterven en opstaan is over haar leven heen gelegd. Wat betekent dat nu?

Nu, Elise mag gaan opgroeien in echte vrijheid. Want haar naam staat ook op dat document dat aan het kruis is genageld. Er staan nog niet zoveel dingen over haar op hoor! Ze is nog zo klein... Maar het document zal wel groeien waarschijnlijk. Allemaal dingen die zij straks zal gaan doen. Dingen waar je als ouders trots op zult zijn. Maar ook dingen, waar je wat minder blij mee bent. Ons levensdocument bevat zoveel dingen, zulke mooie dingen, maar ook zulke pijnlijke dingen tegelijkertijd. Maar dat document werd nu met de doop aan het kruis gehangen. Het gaat er niet om wat er allemaal op dat document komt te staan, of niet komt te staan. Wat een bevrijding!

Niet de fouten die ik heb gemaakt in mijn leven, of die ik zal gaan maken in mijn leven... Niet mijn teleurstellingen, teleurstellingen in het leven, maar ook de teleurstellingen in mijzelf. Ik mag er van worden verlost! U herkent het misschien wel: er zijn stappen in je leven gemaakt, die je niet had moeten maken. Er zijn dingen die anders hadden moeten zijn. Er zijn scheuren in je leven gekomen, in relaties gekomen..., je hebt zelf pijn veroorzaakt. Er zijn verlangens en gedachten in je binnenste aanwezig die er eigenlijk niet horen te zijn. Maar al die dingen mogen aan dat kruis worden gespijkerd... om voorgoed met Jezus de dood in te gaan. Vertel dat Elise maar als zij zich straks misschien wel eens zal schamen, of zoals een klein kindje heel schuldbeust naar je toeloopt of je juist ontwijkt: 'wij mogen leven van vergeving, kind! Vertel maar over Jezus Die vergeeft. Die voor heel de wereld daar aan het kruis heeft geleden en dat document met al onze namen en daden boven Zijn hoofd liet plaatsen. ... In onze samenleving hebben wij het niet zoveel over schuld en schaamte, ja alleen als het een ander betreft... maar persoonlijke schuld en schaamte, negatieve gevoelens en gedachten, die items worden vaak weggestopt, binnenkamers gehouden of hooguit in de gesprekskamer van hulpverleners gethematiseerd... Wat een bevrijding: hier in de doop wordt het open en eerlijk benoemd... en meegenomen het doopwater in... weg..., wij zijn vrij!

De doop vertelt je dat je door Jezus echt vrij mag zijn. Die schuld, schaamte, die teleurstellingen, of onzuiverheid in je

binnenste..., je mag er van loskomen. En de doop betekent nog meer vrijheid: ik sprak laatst een vrouw in de gemeente die al lange tijd ziek is. Wat heeft dat haar leven ingrijpend beïnvloed en veranderd. Hoe houd je zoiets uit, zo vroeg ik mij af. En weet u wat zij zei: 'Gelukkig hangt mijn eigenwaarde niet af van wat ik doe of wat ik kan. Ik ben een kind van God.' ... Dat bordje met al mijn prestaties en wanprestaties... die cv van mij..., maar ook die officiële aanklacht jegens mij... de doop vertelt ons dat die allemaal niet waterbestendig zijn... ze worden uitgewist in het doopwater... ze worden meegekruisigd met Jezus... Ook dat mag je Elise straks uitleggen. Dat moeten alle kinderen van onze gemeente meekrijgen: je bent niet wat je doet of wat je presteert. Je eigenwaarde is niet de optelsom van je cito en je sportprestaties en je aantal vrienden. Je mag een kind van God zijn! Wat een bevrijding! Wat een rust en ruimte geeft dat, als je in je dagelijks leven misschien zo bezig bent om de lat te halen. Wat een vrijheid voor mensen die zo vastzitten in hun dagelijkse strijd om te presteren, om rond te komen, om mee te kunnen komen, om niet kopje onder te gaan. Je diepste waarde is dat je kind van God mag zijn!

Maar ook dat andere wat Paulus benoemt, vind ik zo heel mooi. Paulus vertelde dat met Jezus' sterven al die duistere machten en krachten in hun hemd zijn gezet. Nu, er is zoveel wat je in je leven beïnvloed. De social media met hun heel verfijnde technieken van beïnvloeding. Maar ik denk ook aan al die structuren waar wij in zitten en waar wij gewoon niet uitkomen. Wij roepen over Europa, maar ondertussen zie je bij onze westelijke bureaus dat je bijna niet uit deze structuur van de Europese Unie kunt loskomen. Maar ook de wereldhandel en de handelsoorlog. De politieke structuren: je ziet de oorlog in Jemen zo bloedig verlopen, maar door al die tegengestelde politieke en economische belangen komen wij niet verder dan tot een korte wapenstilstand. Er zijn zoveel machten en krachten die ons beheren en beheersen, in het groot en in het klein... We roepen. Wij stemmen tegen. Maar wat dan wel en hoe dan, dat weten wij vaak ook niet.... Wat is het dan bevrijdend om met de doop te horen dat er Eén boven al die verwickelingen en boven al die machten en krachten staat. Hij heeft overwonnen. Ook al ben je gedoopt, je bevindt je nog midden op dit wereldgrote spelbord. Je moet meespelen. We bouwen ondertussen allerlei zekerheden in: politieke bondgenootschappen voor ons land, zorgverzekeringen voor je gezondheid, vrienden op FaceBook en Instagram, diploma's om verder te kunnen... Wij proberen te controle te houden..., maar met de doop wordt tegen ons gezegd: Er heeft er Eén alle dingen in control. Hoe, dat begrijp ik vaak ook niet. En waarom het zo allemaal moet gaan, dat weet ik nog minder. Maar je leven is veilig..., Elise mag veilig zijn, een veiligheid die je als ouders je kind nooit zult kunnen geven..., maar veilig in handen van Jezus. In die handen, waarin de littekens van de spijkers van het kruis nog zichtbaar zijn... als teken dat Hij Zijn liefde de diepste duisternis heeft overwonnen.

Dat mogen wij onze kinderen meegeven vanuit de doop. Daar mogen wij elkaar mee bemoedigen: je bent veilig. Je mag in vrijheid leven. Niet je prestaties of wanprestaties bepalen wie je bent. Niet de machten en krachten om je heen bepalen je zekerheid of veiligheid. Zelfs de dood hoeft je geen schrik aan te jagen, hoe vreselijk dat ook is en wat voor een angst dat ook bij ons oproept. Je mag met Jezus ten ondergaan... en opstaan in het doopwater... aan Hem verbonden zijn en blijven... voor eeuwig aan Hem verbonden zijn... zelfs door de dood heen.

Als je zo met Hem verbonden bent..., wat heb je dan een geweldige vrijheid. Wat heerlijk om als kindje in die vrijheid te mogen opgroeien of om misschien wel op dit moment in je leven die vrijheid te mogen omarmen.